

Lo Somatent

DIARI REGIONALISTA Y DE AVISOS Y NOTICIAS

Any XIII

Reus, Dilluns 30 de Maig de 1898

Núm. 3.561

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes . . . . . Ptas. 3.00
provincias trimestre 7.50
Extranjer y Ultramar 12.00
Anúncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d'aquest diari y en las principals librerías d'aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no se publiquin.

ART

La estatua del Greco (1)

Santiago Rusiñol, lo literat, pintor y bohemí, conegut y admirat artista ha deixat per uns quants mesos sa favorita residencia del «Cau-ferrat» a Sitges, prop de Barcelona, y s' dirigeix arà Granada desitjós de sorprendre allí curiositats de color y poètics assumptes en que tan rica es la ciutat dels «Alhambres» y de Abun-Humeya. L'artista català per més que admira l'art francès, l'estudia ab entusiasta fervor de conventual; de quan en quan s'nt la nostalgia de sa rassa, y heus aquí perquè en Rusiñol, català de cor, se disfressa gustós de moro durant los mesos d'hivern, quan Serra Nevada s' vesteix de albornús blancs y envia a Granada lo millor de sas pulmonías.

Rusiñol està entre nosaltres y l' preocupa un assumpte d'aqueixos que interessaran segurament, molt poch als senyors Capdepón y Mermó, pero que de segur ressonará més al extranjer y honrará més a Espanya que quant pugim fer en pró del caciquisme y del municipal de dit ministre y subsecretari de Governació. Vel en Rusiñol aixecar una estatua a Sitges a Domenico Theotocópuli (*El Greco*), l' eminent artista, tan original com inspirat, que per son temperament mallit y extrany tantas simpatías desperta en los modernistas y decadents d' Espanya y França.

S' admira en lo museu de Madrid, Toledo, Illecas, Sevilla, Pamplona, y otras ciutats d' Espanya; los viatjers que visitan la cátedra de Ciudad Imperial, la iglesia de Sant Joseph, la Santa Tomé y l' museu de la mateixa del palau de Sant Telm de la capital d' Andalusí, se quèdan admirats y pensatius devant las pinturas de (*El Greco*), reflexe d' una época en que l' misticisme, fanatisme, terrors y ascètics extassis, dominavan al home, trayent la materia en éll pera aixecar son esperit.

A París comensa a estar ja de moda (*El Greco*), y avuy se disputan los coleccionistas sos quadros com evans se disputavan un Velázquez ó un Goya.

Lo museu de Louvre compta ab un *Greco*, no es dels millors per cert, y fins en lo del «Ermiteño» de Sant Petersburg, s' admira una pintura del admirable pintor.

No es, donchs, injust lo que del *Greco* digué en son temps un atamat poeta.

«Divino griego, de tu obrar no admira
Que en la imagen exceda a el ser el arte;
Sino que de ella el cielo per templarte
La vida, deuda a tu pincel retira.»

A Ribera y a Velazquez se 'ls ha honrat ab bonicas estatuas a Valencia y a Sevilla. A *Greco* y Goya no 'ls hi ha arribat lo torn fins avuy, y ab més rahó la mereixeria l' artista aragonés que l' pintor grech.

Sembla, no obstant, que tal injusticia s' ha de reparar molt prompte. Per lo que respecte al *Greco*, sa estatua ja en mans del escultor Reynés, inspirat artista, a qui admirarem en una de las darreres Exposicions nacionals per sa obra «Un violinista».

A Barcelona s' han reunit ja fondos; més faltan, y es segur que los artistas madrilenys y admiradors del gran pintor, s' apressuraran a cubrir lo poch que falta pera tancar la suscripció.

¿No podria obrirse en lo Círculo de Bellas Arts, per exemple, una llista de recaudació pera reunir aqueixos mesquins fondos? Al Círculo correspon la iniciativa, y de son amor al art s' ha de jutjar per l' éxit que dita suscripció alcansi. Pera realisar tan honrosas obras se fundan círculs artístichs al extranjer, no tan sols ab lo fi d' organisar funcions de teatre més ó menos artísticas.

(De *La Epoca*.)

CRÓNICA

Los balls donats en las societats «La Palma» y «El Alba» ahir a la nit se vegeren bastant animats. També assistí regular concurrencia a la funció teatral que tingué lloch en la societat «Juventud Reusense», lluhintse en lo desempenyo dels papers que en las obras tenia confiats la actriu senyoreta Peris per lo que fou molt aplaudida.

Ahir varis de nostres vehins se trasladaren al poblal de Salou pera disfrutar dels ayres del mar y ab los regositjs que 'ls vehins d' aquest port tenian organisats.

Ahir se deya en aquesta ciutat que entre una persona distingida de la mateixa y un rich propietari d' un poble de la comarca s' havia verificat ana aposta de 1.000 duros, legalizada en pública escriptura, sostejent lo primer que 'ls quatre barcos de gran tonelatge que mana l' almirant Cervera ni havian entrat a Santiago de Cuba ni siquera havian navegat per lo mar de las Antillas.

No pasaran vuyt dias que sortim de duptes sobre aquest problema, puig si 'ls barcos de Cervera han anat cap al cabo de Bona Esperansa aprop s' han de trobar del gran Arxipiélech.

Seguint antiga costum es d' augurar que avuy la nostra població quedará menos que deserta.

Aquesta tarde en las vehinas platjas de Selou, hi haurá tiro de colom.

La funció patriótica iniciada per la ilustrada revista *Espana Artística* que veu la llum a Madrid ha fracassat.

Lo colega ja diu lo perquè.

«Buenas palabras... excusas... aplazamientos... mucho patriotismo lírico epistolar: este es el residuo total bien tamizado de una correspondencia que durante quinze dias hemos sostenido con todos aquellos a quienes juzgamos indispensables para dar cima al proyecto en mal hora concebido por *Espana Artística*»
De cullita propia no cal que hi ategim res.

Las darreres noticias telegráficas no confirman la de la Agencia Renter sobre la victoria obtinguda per la escuadra espanyola en ayguas de Santiago de Cuba.

Tant que diheu que l' nostre Govern té establerta la censura telegráfica y tant poch que s' coneix per los seus resultats.

Copiem de *La Nació Catalana* de Barcelona:

«S' ha esbojrat la marxa de «Cádiz». La valentía s' ha fos. S' han acabat las agallas. Ja s' comensa a tenir por. Sabau, tois aquells que un mes enera corrien amunt y avall de la Rambla fent volejar la bandera «gualdo roja», y als crits de «Viva España!» y «¡Mueron los tocinos!» volian salvar l' honor «nacional» donchs, sembla que se 'ls hagi emportat lo diable. No se 'n canta gall, ni gallina. Cert es, que, no eran més que quatre noys escalfats de cap, per la «prensa de más circulación» (que es la que 'n treu millor profit d' aquestas cosas) y aquesta per animarlos, feya sortir a sos redactors a fer discursos patrioters. En un dels tals, si no recordo mal, en lo balconet de la redacció *La Publicidad*, després d' haver pronunciat tot aquell amaniment de frases rutinarias, que acostuman en aquestas ocasions, se digué: «El entusiasmo patriótico que demuestra el pueblo barcelonés, es el prólogo de la victoria».

¡Victorial!... are com are, per are, no encara; més endavan!... ventrem.»

En contestació al discurs pronunciat l' altre dia al Congrés per en Villaverde, lo Ministre d' Hisenda va dir unas cuantas veritats que pintan el viu l' estat económic de la rica Espanya. Copiem solsament un tros

del seu discurs que diu aixís: «que seguirá encunyant plata mentres els mercats continuhin solicitantla; pero creu que potser está próxim lo dia en que l' Banc d' Espanya no podrá cambiar los billetes per plata, y que s' precís que tot lo mon se 'n convenci que no hi ha possibilitat material de satisfacer en plata tots los billetes emesos.»

¿No es veritat que son consoladoras aquestas paraules?

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Ferrán.

Sant de demá.—Santa Petronila.

ULTIMA HORA

Madrid 29.

Heus aquí las noticias que acaban de circular referent a la suposada batalla naval.

S' assegura que l' Govern desde ahir ignorava l' paradero de la escuadra del almirall Cervera, no creyent que continuhi a Santiago de Cuba.

Per consegüent, se diu en los círculs polítichs que cab en lo possible lo que hagi tingut un topament ab la escuadra del almirall Sampson.

De tots modos fins ara res se sab, no havent tingut confirmació la notícia donada per la agencia Renter.

Com lo referit despaig s' ha telegrafiat a provincias se reben innumerables partes demanant la confirmació d' aquest rumor.

L' «Heraldo» ha rebut un telegrama de París comunicantli que en la embaixada dels Estats Units negan que l' almirall Sampson se trobi a Santiago de Cuba.

—Lo «Record Journal», periódich oficiós de Washington, publica un suelto excitant a Espanya a que demani la pau en la seguretat de que Mac-Kinley no tindrà inconvenient en pactar baix condicions molt acceptables pera nostra nació.

—Diu un parte de Washington que 'ls consellers íntims de Mac-Kinley patrocinan la idea d' enviar la escuadra del almirall Sampson a Canarias, ab objecte d' impedir que 'ls barcos que mana lo contralmirant Cámara s' uneixin a la escuadra del almirant Cervera.

—En los Estats Units aumenta la indignació contra l' comodoro Dewey.

Un despaig de Washington diu que aquest perdé lo temps frente a Santiago de Cuba, retant als barcos espanyols a un combat singular.

Entretant l' almirant Cervera lograva burlar la vigilancia dels barcos americans, sortint tranquilament del port de Santiago, mentres Scheley desplegava sos barcos en forma de combat.

—Lo ministre de Marina ha rebut un despaig oficial de la Habana, comunicantli que frente a Santiago de Cuba crusan set ó vuyt barcos enemichs.

—Lo ministre de Marina interrogat per varis periodistas ha manifestat que careix de fundament la noticia d' haverse lliurat un combat naval en las ayguas de Santiago de Cuba.

Ha ategit lo senyor Auñón que la escuadra espanyola continúa en aquell port.

—S' assegura que 'ls dominichs han rebut un telegrama de Manila participantlosi la presentació d' Aguinaldo y altres cabecillas a las autoritats espanyolas.

Servey particular de «Lo Somatent»

Madrid 29.

Telegrafian de Nova York que 'ls espanyols han apressat al yate «Bucannor» propietat del periódich «New-York» (edició de París) y que regna allí gran excitació per la suposada derrota de la seva escuadra.

—Lo corresponsal del periódich inglés «Daily» a Santiago de Cuba, telegrafia dihent que un barco inglés segueix los moviments de la escuadra nortamericana y assegura que la escuadra de Cervera va sortir lo dissapte de Santiago.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució.

SERVEY DE TRENS

(SORTIDAS)

(De Reus á Barcelona)

5⁰⁴ m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
8⁵⁶ m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).
12¹¹ t. mercancias, segunda y tercera.
1⁵⁷ t. correo (per Vilanova.)

De Barcelona á Reus

5²⁵ m. (per Vilafranca).
9⁴⁶ m. (per Vilanova).
1⁵⁸ t. per id.
7³⁹ t. exprés (dimars, dijous y dissabtes.)

De Reus á Mora

9³³ m.—1⁰⁴ t.—3¹⁰ t.—7¹⁹ y 9⁵⁷ nit.

De Mora á Reus

4²¹ m.—8⁰⁰ m.—12⁰⁵ t.—6⁰⁴ t.—7³⁶ n.

De Reus á Tarragona

8³⁰ m.—9⁴⁷ m.—2 t.—7⁰⁴ t.

De Tarragona á Reus

7³⁰ m.—12²⁵ t.—4³⁰ t.—8²⁰ n.

De Reus á Lleyda

8¹⁰ m.—5²³ t.

De Lleyda á Reus

5⁵⁰ m.—3⁵⁰ t.

De Reus á Vimbodí

1²⁸ t. cotxes de 2.ª y 3.^a

De Vimbodí á Reus

9⁵³ m. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Tarragona á Valencia

9³⁰ m. y 11³⁰ n.

De Valencia á Tarragona

11⁴ m. y 6³⁰ t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d' arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona,

8³⁰ m.

De Barcelona (per Tarragona)

De id. directo

8³⁰ m.

De id. id.

10³⁰ t.

De id. ab la correspondencia extranjera

1³⁰ t.

(per Picoaixons y descendent de Lleyda) 7³⁰ t.

De Madrid y Zaragoza

2³⁰ n.

De Lleyda y Huesca

7³⁰ n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 21 de Noviembre y 15 y 19 de Diciembre del corrent any. Los de Cuba surten d' aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Pera Barcelona á las 5⁰⁰ m.

Pera id. á las 2⁰⁰ t.

Pera Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m

Pera id. id. id. (per idem) á las 2⁰⁰ t.

Pera Tarragona, directo á las 7⁰⁰ n.

Pera Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarrassa y sas líneas á las 8⁰⁰ m.

Pera Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1⁰⁰ t.

Los poble servits per peatons á las 9⁰⁰ m.

NOTA: A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que se deposita en los busson després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida á las 7 de la nit per Tarragona

Promptuari de la escriptura catalana

METODO SENZILL Y FACIL

Francisco Flos y Calcat

Preu 6 rals.—Se ven en aquesta Imprempta.

Caramelos Pectorals del metje SALAS

Curan la Bronquitis, Tes, Catarros, etc., netejan de mucositats l' aparato respiratori tan sels prenente un al anarsen á dormir y altre á la matinada, composició inofensiva ne conté medicament perillós.

DIPOSIT en Reus Farmacia de Serra Arrabal Santa Anna, 80.

Preu de la capsa 6 rals.

Societat general de transports maritims a vapor de Marsella

Serveys del mes de de 1898

Línea directa pera 'l Rio de la Plata

Sortirá de Barcelona lo dia de Buenos Aires lo magnífich y ràpid vapor francés directament pera Montevideo y

LÍNEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortiran de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo, y Buenos Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos

lo da de Maig lo vapor lo da

Consignataris á Barcelona, RIPOLO y C.ª, Plassa de Palacio.—Barcelona.

PARA ABONO DE TODAS LAS COSECHAS Y CULTIVOS INDISPENSABLE Y DE EXCELENTES RENDIMIENTOS

EL COMBINADO EMPLEO DE LAS

ESCORIAS THOMAS

COMO ABONO FOSFATADO

SALES DE STASSFURT

COMO ABONO POTASICO

GARANTIZADAS PURAS

SOLOBLES AL CITRATO

SULFATO DE POTASA, CLORURO DE POTASA

SALES CALCINADAS RICAS EN SULFATO DE POTASA, KAINITA, ETC.

El más económico, el más eficaz, el más duradero.

bajo garantía del Sindicato de ventas de STASSFURT

NITRATO DE SOSA

como abono azoado

DE GRADUACION GARANTIDA DE 15 1/2 A 16,0 AZOE Y DE EFECTOS RAPIDOS Y SEGUROS

DIRIGIRSE PRA PROSPECTOS E INFORMES SOBRE EL EMPLEO

A D. OTTO MEDEM.-VALENCIA